

'Opeens viel het kwartje'

In hoeverre vormt de serie lezingen die Rudolf Steiner in 1924 hield, de Landbouwcursus, een inspiratiebron voor boeren, tuinders of onderzoekers anno 2013?

Deel 3: **Arie de Winter** (59), sinds 1981 tuinder in Oostvoorne (ZH).

Tekst: Gineke de Graaf / Foto: Lottie Stijger

"De Landbouwcursus was het eerste antroposofische boek dat ik las. Ik vond het niet erg toegankelijk en had dan ook niet direct het gevoel 'dit is het'. Ik heb het wel helemaal doorgewerkt. De eerste jaren als tuinder keek ik er zelden in. Heel af en toe zocht ik naar aanknopingspunten als ik een probleem had."

"Begin jaren negentig deed de BD-Vereniging een oproep: probeer bedrijfseigen zaad te ontwikkelen. Ik begon enthousiast met bloemkool en koos voor uitgangsmateriaal van een bestaand zaadvast ras, maar ik

oogstte bedroevend weinig zaad. Had ik de verkeerde planten geselecteerd om te laten bloeien? Ik probeerde het een jaar later opnieuw. Geen verbetering. Zo herhaalde ik het nog een paar jaar, maar kwam geen steek verder."

"In die tijd speelde er nog een ander probleem: in de kas die ik huurde had ik veel last van veenmollen. Ik wist dat er in de Landbouwcursus iets stond over verassen ter bestrijding van ongedierte en onkruid en zocht dat op. Op blz. 144 las ik: 'En omdat er in de natuur voor veel dingen een cyclus van vier jaar bestaat, zullen we zien dat na het vierde jaar het bewuste onkruid, dat we jaarlijks zo behandelen door die 'peper' uit te strooien, op deze akker niet meer voorkomt'. In mijn gedachten verbond ik die vierjarige cyclus met mijn bloemkoolzaadvraagstuk en opeens viel het kwartje: ik moest die bloemkool vier jaar de tijd geven om tot goede, bedrijfseigen zaadvorming te komen. Dus heb ik dat hele kleine beetje zaad dat ik wél oogstte, het volgende jaar weer uitgezaaid. Dit herhaalde ik enkele jaren en de opbrengst nam inderdaad toe. Na vier jaar was die op een goed niveau. Sindsdien teel ik mijn eigen bloemkoolzaad."

"Ook al begreep ik er niet veel van, toch heb ik altijd de preparaten gebruikt. Wat moti-

veerde mij daartoe? Tja, toch het gevoel dat daar zin in steekt, ook al 'pak' ik die nog niet. Ik handel wel vaker vanuit intuïtie. Als ik bijvoorbeeld de bloemkolen selecteer die zaad gaan dragen, kijk ik naar hoe ze groeien, hoe ze eruit zien. Soms is het uiterlijk van een bloemkool volgens de voorschriften goed, maar kies ik 'm toch niet, gewoon vanuit een gevoel: die staat me wel aan, die niet. Wat de preparaten betreft dacht ik: het niet snappen, dat moet ik maar een tijdje uithouden. Als ik ze niet gebruik, krijg ik er zeker geen verhouding toe."

"Ten tijde van de BSE-crisis werd het gebruik van organen verboden. Dat gaf een extra noodzaak om te snappen waarom de preparaten juist op die manier gemaakt moesten worden. Met de Zeeuwse BD-boeren - we maken al heel lang samen preparaten - gingen we toen opnieuw in de Landbouwcursus zoeken. Ook experimenteerden we met alternatieven, maar die bleken niet overtuigend. Ook het 'snappen' lukte nog niet."

"Sinds enkele jaren neem ik deel aan een oefengroep om te leren waarnemen: het herkennen van vormkrachten of levenskrachten. Dit is voor mij wel een ingang om meer verbinding met de preparaten en inzicht in de werkzaamheid te krijgen. Dat ik al die jaren met de preparaten gewerkt heb, werkt

Arie de Winter gaat de bloemkoolplantjes, die hij vanuit bedrijfseigen zaad zelf heeft opgekweekt, uitplanten

nu als een soort ferment of compost op dit leren waarnemen. Daarom ben ik nu dankbaar dat de verplichting er was. Het is een bewustwordingsproces: ik kan nu beleven dat de werking van de preparaten zich afspeelt in het gebied van de vormkrachten. In de toekomst zal dit steeds concreter worden en dat maakt mij enthousiast. Mijn indruk is dat het gewas meer in balans blijft door het gebruik van preparaten. Het kan zich beter uiteenzetten met wisselende omstandigheden en is dus stressbestendiger. De gewasontwikkeling is evenwichtiger. Dit werkt volgens mij door in de voedingskwaliteit. De voedende kwaliteiten zijn meer in balans en kunnen 'waardevrij' hun weg in het menselijk lichaam vinden, zodat je als mens ermee kan doen wat je opdracht is."

"Het leren waarnemen van vormkrachten biedt voor mij het mooie perspectief, de belofte, dat ik uiteindelijk zelf kan vaststellen: wát heeft mijn bedrijf nodig aan preparatengebruik? Het begin is er: ik ervaar een verschil op mijn land voor en na het gebruik van preparaat 500 en 501. Dat zit 'm in stemming, in licht, in ijle indrukken. Zo leer ik bijvoorbeeld ook de vormimpressie van duizendblad kennen. Niet van duizendblad in het algemeen, maar van déze duizendblad die bij mij groeit." 🍷

